

**Scrisoare deschisă către
Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării**

**de susținere a necesității retragerii simbolurilor religioase
din instituțiile publice de învățământ**

Apreciind că deciziile CNCD reprezintă o contribuție deosebită pentru evoluția democratică a României și considerând că audierea domnului Emil Moise, în ziua de marți, 14 noiembrie 2006, ora 13.00, în cadrul actualei cauze analizate de Colegiul director al CNCD privind retragerea simbolurilor religioase din instituțiile publice de învățământ, vizează o problemă extrem de importantă, cu implicații majore la nivel național, de vreme ce se referă la respectarea dreptului fundamental la libertatea de gândire, conștiință și religie, semnatarii acestei scrisori înțelegem să vă transmitem următoarele observații:

Neutralitatea confesională a instituțiilor publice de învățământ reprezintă o condiție absolut necesară pentru crearea un mediu școlar nediscriminatoriu și asigurarea unei atmosfere tolerante, cu risc minim de apariție a tensiunilor ideologice sau religioase. Egalitatea de tratament între elevii și profesorii care aparțin diferitelor confesiuni, asociații sau grupări religioase, sau care sunt teiști, atești, agnostici sau indiferenți, decurge atât din principiul constituțional al egalității în drepturi prevăzut de Articolul 4 din Constituție, cât și din garanția absolută și interdicția imixtiunii statului asupra gândirii, opiniilor și credințelor religioase, prevăzute de Articolul 29.

Prezența simbolurilor religioase pe pereții sălilor de curs (cu excepția orelor de religie al căror caracter facultativ este stabilit prin lege în condițiile Articolului 32 (7) din Constituție și prin art. 9 din Legea Învățământului), pe holuri și în cancelariile școlilor publice reprezintă o discriminare, cel puțin față de elevii și profesorii care nu împărtășesc convingerile religioase semnificate de simbolurile respective. De asemenea, este incompatibilă cu un mediu educațional pluralist și neutru pe care statul este obligat să îl asigure în școlile publice. Rolul unui stat democratic este acela de a asigura acest cadru de neutralitate și egalitate. Dreptul de a alege și asigura educația religioasă a copiilor până la vârsta de 16 ani (cu consultarea acestora), revine exclusiv părinților sau tutorilor, în conformitate cu Articolul 29 (6) din Constituție, respectiv, Articolul 5 din Declarația Națiunilor Unite cu privire la Eliminarea Oricărei Forme de Discriminare și Articolul 14 din Convenția privind Drepturile Copilului, la care România este parte. Începând cu vârsta de 16 ani, conform Legii Drepturilor Copilului nr. 272/2004, art. 25 (3), tinerii au dreptul să își aleagă singuri religia.

Pe lângă discriminarea reprezentată de simbolurile religioase în instituțiile publice de învățământ, considerăm că prezența acestora afectează și principiile neutralității statului în raport cu cultele religioase și al egalității dintre culte, alterându-se caracterul secular al statului român și al învățământului public. Orice ființă umană, indiferent de opțiunile sale religioase și de conștiință are aceleași drepturi, iar în instituțiile publice nimeni nu poate fi tratat drept cetățean de rang secund și obligat să accepte afișarea unor simboluri cu care nu se identifică, iar adoptarea unui anumit set de simboluri religioase poate constitui o formă de prozelitism susținută de stat.

Libertatea de gândire, conștiință și religie este un drept fundamental al ființei umane care trebuie respectat și asumat de orice stat democratic. În marea majoritate a

țărilor europene și în Statele Unite acest principiu este recunoscut, în instituțiile publice nefiind permise astfel de încălcări ale acestui drept prin prezența simbolurilor religioase sau în doctrinarea elevilor. Menționăm în acest sens jurisprudența instanțelor germane care au declarat neconstituțională etalarea crucii sau a crucifixului în școlile publice neconfesionale (**BverfG** din 16.05.1995, numărul: 1 BvR 1087/91 citare: BVerfGE 93,1), respectiv, obligarea unei părți la a pleda împotriva propriei opțiuni religioase și ideologii, într-o sală de judecată în care erau prezente simboluri religioase (**BverfG** din 17.07.1973, numărul 1 BvR 308/69, citare: BVerfGE 35,366). În același sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în *Buscarini și ceilalți c. San Marino (1999)*, interpretează Articolul 9 din Convenția Europeană a Drepturilor și Libertăților Fundamentale, în sensul sancționării ingerinței statului prin forțarea la depunerea unui jurământ religios la intrarea în funcție, în cazul în care acest jurământ contravine opțiunilor religioase personale.

Persoanele și organizațiile semnatare ale acestei scrisori respectă autonomia cultelor religioase din România așa cum este ea garantată constituțional și totodată subliniază interdicția din Articolul 29 (1) din Constituția României care prevede că: „Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrare convingerilor sale.” Învățământului public din România trebuie să i se asigure caracterul secular, neutru și echidistant, iar cultelor religioase dreptul de a-și educa credincioșii, în lăcașele de cult sau în școli confesionale, în spiritul cultului respectiv.

Semnatarii acestei scrisori înțelegem să ne solidarizăm cu argumentele principiale, constituționale și legale prezentate de domnul Emil Moise în petiția adresată CNCD, în calitate de părinte și de cadru didactic, și să anunțăm public că îi susținem demersul.

Sperăm ca decizia Colegiului director al CNCD cu privire la necesitatea retragerii simbolurilor religioase din instituțiile publice de învățământ să devină o garanție pentru exercitarea libertății de gândire, conștiință și religie în România. În acest fel, ea va avea implicații pozitive de durată privind evoluția democratică a României spre o societate pluralistă și tolerantă în care respectarea și afirmarea drepturilor ființei umane reprezintă temeiul și scopul acțiunilor autorităților publice.

București, 13 noiembrie 2006

Semnatarii:

Alexandru Crișan și Monica Dvorski - Centrul Educația 2000+

Cătălin Teniță - Societatea Culturală Noesis

Cristian Pîrvulescu – Asociația Pro Democrația

Doina Jela – Asociația Jurnaliștilor Independenți din România

Dorina Năstase - Centrul Român de Studii Globale

Gabriel Andreescu – Centrul de Studii Internaționale

Gabriel Penciu - Asociația Culturală și Amicală Română de la Strasbourg

Ghenadie Brega - Asociația Hyde Park

Joanne Richardson - Asociația D Media, Cluj

Ioana Avădani – Centrul pentru Jurnalism Independent

Ion Bogdan Lefter

Iustina Ionescu – Centrul de Resurse Juridice

Liviu Andreescu

Mihaela Miroiu

Mihai Burcea – Miliția Spirituală

Mircea Toma

Răzvan Martin – Agenția de Monitorizare a Presei

Remus Cernea – Solidaritatea pentru libertatea de conștiință

Renate Weber

Romanița Iordache – ACCEPT

Ruxandra Costescu - membră Indymedia România

Roxana Teșiu - Centrul Parteneriat pentru Egalitate

Smaranda Enache – Liga Pro Europa

Contact:

Remus Cernea – Solidaritatea pentru libertatea de conștiință

remuscernea@gmail.com 0727.583.594

www.humanism.ro